

Forfatter: Christian Frederik

Titel: BREV TIL: Anker, Carsten Tank FRA: Christian Frederik (1815-03-27)

Citation: Christian Frederik: "BREV TIL: Anker, Carsten Tank FRA: Christian Frederik (1815-03-27)", i *Christian Frederik og Carsten Anker's Brevveksling 1814 - samt Uddrag af deres Breve fra 1801-13 og fra 1815-17*, CHRISTIANIA, s. 133. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002155169-000-shoot-L0021551690000055.pdf> (tilgået 17. maj 2024)

Anvendt udgave: Christian Frederik og Carsten Anker's Brevveksling 1814 - samt Uddrag af deres Breve fra 1801-13 og fra 1815-17

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

2.

Augustenborgden 27. Marts 1815. <sup>1</sup>

Min kjære Anker.

I de ældste af mine Depecher ændser De fornemmeligen Stortingets Handlemaade og lover sig intet godt af de Forandringer i Konstitutionen, som var foretagne, men Dem endnu ikke bekjendte. De Kommer ikke siden tilbage paa den Materie, livilken, mellem os, jo ogsaa kun bliver tom Ræsonnement, men interessant vilde det være for mig ved Leiligbed at høre Deres Tanker om det Resultat, Konstitutionen frembyder. Efter mine Tanker er det over Forventning, og jeg bar seet den svenske Statsraad Platens Ytring opfyldt, at Kongen af Sverige efterat have antaget Konstitutionen af 17. Mai som Grundlov ikke kunde paastaa nogen Forandring i samme, som Stortinget ikke billigede. Her bar Stortinget dog virkeligen vist Fastbed, thi faa af Kommissariernes Forslag bifaldtes ubetinget, og i den vigtige Strid om Naturalisationsretten forkastedes deres Paastand aldeles. Kun ved den 25. § talte Kommissarierne et bydende Sprog, eftersom det gjaldt at indskrænke den Myndigbed, Konstitutionen af 17. Mai gav Kongen over Krigsmagten, og endda modificeredes deres Fordringer.

Denne store Eftergivenbed fra de Svenskes Side forfeilede ikke sin Virkning at bidlede Foreningen skyndsomst. Jeg ventede mig dette af Kommissariernes Klogskab og af Ponte-Corvos Hensigt at cajolere Nordmændene for at danne en Modvegt mod de svenske Stænders Overmod.

Under denne Forudsætning, — som de Formaaende i Stortinget lettelig penetrerede — var det nok ikke mindre klogt under 4. Novbr. at erklære sig villig til konditionaliter at vælge Kong Carl, hvorved en stor Anstødssten i Formen hævedes, og Kundskaben til Rigets Tilstand, som overveiende bød Foreningen, fremskyndede vist ogsaa denne Beslutning.

s. 134 Om end mere Djervhed kunde have været vist, saa kan man, synes mig, dog ikke andet end beundre, at et saa fordelagtigt Resultat, hvad Konstitutionen angaar, deraf er fremgaaet. Præsidenten Christie har heraf store Fortjenester. Hans Tale til Kongen hover mig mindre, idetmindste et Sted i samme er ydmygt paa Sandhedens Bekostning. Grev Wedels Smigrerier til Kronprinsen er flauue Løgne, fremsagte af en Skurk. [I Chifre]: Stortingets senere Ansøgning om at faa Kronprinsen til Vicekonge er et Misfoster af gauche [kortsynt] Politik og Smigreri, vanserende for Nationens Repræsentanter. Hans Modtagelse i Christiania var — saavidt jeg ved — ikke vanærende for Folkets Sindelag; ingen Jubel, men han maa dog have faaet et stort Begreb om dets Grodmodighed, hvilket har bestyrket ham i hans Ringeagt for Menneskene.

[Uden Chifre]: Naar alle Omstændighederveies, vil Foreningens Nødvendighed vorde indlysende, og jeg negter Dem ikke, at ihvor bitter den Kalk har været at nddrikke, saa er det dog en Beroligelse for mig at have ved de Ofre, jeg har bragt, gjort det muligt for det norske Folk at haandhæve sin Nationalitet som en selvstændig Stat, betrygget ved en liberal Konstitution og nydende Fred og borgerlig Frihed.

Hvor langt anderledes, hvis efter en odelæggende Krig Landet endda af Mangel paa Resourcer var bleven overvundet? Den eneste Følge til Fordel for Norden havde været Sveriges Svækkelse, [I Chifre]: et qu'on se serait dégoûté de Ponte-Corvo [og at man var bleven aldeles kjed af Ponte-Corvo].

Det havde ogsaa været mere overensstemmende med Almuens Aand og med den Forventning, man efter de første Skridt at dømme havde gjort sig om Nordmændene og mig; men her sender jeg, hvad Lord Grey i et Brev til Dem ytrer i den Anledning, at jeg ikke besad Kraft nok.

Her gjaldt det at være døv for den lidende Menneskelighed, ophøiet over den Svaghed, der i mange Henseender omgav mig, og at handle efter den blinde Grundsætning: Norge bør ei blive svensk, — uden i ringeste Maade at tage Fornuften paa Raad. Kald mig fornøftig eller svag, — hertil havde jeg ikke Kraft.

s. 135] Jeg indsaa, hvad der under disse fortvivlede Omstændigheder vandtes ved at sikre Riget sin Konstitution, og jeg bragte det største Offer; men ikke uden at mit rystede Sind led uendelig meget derved. Dette spores kun altfor meget i de i Moss indgaaede Betingelser. Dog nerved liderkun jeg, — Hovedsagen opnaaedes:

Betryggelse for Norges Grundlov under den mere end sandsynlige Forening. At jeg ei har feilet i mit Omdømme, viser Udfaldet; med aldeles Rolighed er Foreningen paa denne Maade optaget af Folket som en Nødvendighed.

Vil De læse i „Politisches Journal“, Mertz Monat Heft, Artikelen: Schweden unci Norwegen. Den er skreven under mine Øine, altsaa nøiagtigen sandfærdig.

[Uden Chifre]: At Pengevæsenet stedse er saa maadeligt i Norge er mod Forventning efter Foreningen. Er der ingen Udskibning? Har De indgivet Deres Memoire om Trælattoldens Nedsættelse? og spaar De sig nogen Fremgang af dette vigtige Anliggende? Modarbeides det ikke af de Svenske, som jo nyder Fordele paa

Nordmændenes Bekostning? Det er i disse stridende Interesser, at det vil falde vanskeligt for Regjeringen <sup>1</sup> at behandle disse to heterogene Nationer som Broderfolk uden at vække Misnøie hos en af Parterne.

Den store Lyksalighed, som den svenske Regjering og dens Herolder bebudede af Foreningen, merkes ei i Sverige; Pengevæsenet er, uagtet de oppebaarne Subsidier, i Forfald, Kursen ligesaa slet som den danske. Avindsyge paa de Norske for dissers friere Forfatning og Befrielse fra Adel, hvis Tryk føles af de lavere Stænder i Sverige, de Forandringer i Konstitutionen, som Regjeringen vil foreslaa i Overensstemmelse med den norske Konstitution — alt dette er Sæd til Misfornøielse, maaske til s. 136 nærførestaaende urolige Optrin. Man paastaar bestemt, at Anslag paa Ponte-Corvo er opdagede.

[I Chifre]: Maatte de Norske, naar den franske Race er styrtet, blot erindre, at min Søn af alle er dem nærmest. Massen af Nationen, som vist ikke glemmer mig, vil sikkert have denne Stemning, men de Gjældende, Grev Wedel og Konsorter, naturligvis ikke; dog stoler jeg paa mine Venner. I Sverige vil et stort Parti være for Prins Gustav. Men vel mnligt, at de Svenske dog følger Norges [sic] Stemme, naar denne er bestemt, og en Adskillelse skal undgaaes. Fandt denne Sted [Uden Chifre]: — tant mieux! [desto bedre]. Under forandrede Forhold vil hverken Rusland eller England have noget derimod.

Hvis Napoleon seirer i Frankrig, opstaar en ny vigtig Periode. De Magter, som har undertegnet Pariserfreden, hvoriblandt ogsaa Sverige, er efter deres Erklæring af 13. Martii beredte at drage til Pelts igjen mod Napoleon. Dog, siger de, maa de være kaldede af Ludvig XVIII., den franske Nation eller af nogen anden angreben Stat. Den første vil neppe begaa den Daarlighed at kalde Allierede ind i Frankrige; vi vil da udentvivl se Krigsscenerne af 1792 fornyede af Franskmændene, forenede under Bonapartes seirrige Faner. Er det franske Folk saa lumpent nu at vorde deres gode Konge utro, da har han intet at gjøre end at overlade det til sin sørgelige Skjæbne eller at falde i Spidsen for sine tro Tilhængere; men en almindelig Krig undgaaes desuagtet i saa Fald ikke; thi dels kan man ei fortænke Fyrsterne i, at de vil se Napoleon styrtet paany; dels maa han for at befæste sig paa Tronen vinde Belgien og den venstre Rhinbred tilbage, og da paakalder Kongen [Kongerne] af Nederlandene og Preussen natnrligvis de øvrige Forbundnes Hjælp. Ponte Corvo skal da vist paany drage til Felts, og det skulde ikke ndre mig, om vi ser Spillet begynde paany au detriment du Danemarc [til Danmarks Skade], og tror De ikke, at de andre i deres Frygt med Fornøielse lover ham det, siden det er deres eget? Da gjælder det, om Kongen ved sine Forbindelser kan afværge saadant; rimeligvis maa Danmark, for at undgaa sligt, selv virke med — i hvor upolitisk det end maatte være af Os at ønske Napoleons Undergang, naar Sverige er hans Fiende.

s. 137 Dog maaske alle disse Forudsætninger er overflødige, og at Frankrigs gode Aand seirer over Napoleon; f or Menneskeligheden i Almindelighed ønsker jeg det. En ny Fastlandskrig vil volde stor Misfornøielse i Sverige og især i Norge, hvis Ponto-Corvo imod Konstitutionen vilde bruge dets Tropper; ei heller kari jeg forestille mig andet end, at denne fornyede Kamp mellem gamle og nye Dynastier, hvilke sidste bruger alle Midler for at soutenere sig, maa efterlade sine Følger til Skade for Ponte-Corvo ligesom for Murat. Deimes Skjæbne bliver at anse som et Barometer for hins.

Det var ret vel, at Tidenden af 14. og 15. fra Paris var ugrundet. De nævner slet intet mere om at natnraliseres i England, hvilket jeg saa meget havde ønsket at være bleven Tilfseldet, og hvorved udentvivl Deres Eiendomme havde været sikrede. At jeg iøvrigt, efter hvad jeg i forrige Brev ytrede, aldeles intet kan ndsætte paa, at De mod behørig Sikkerhed for Person og Eiendomme vender tilbage som norsk Borger, sværgende Konstitutionen og Kongen Deres Ed, det ved De; tvertimod ser jeg Dem heist ved Deres Eiendomme, naar De ei kan være om min Person, blot at vores Korrespondance sikres. Jeg skriver kun med sikre Reisende eller Skippere, naar jeg ved Adressen i Christiania eller andre Havne. Samme Forsigtighed vil De bruge og lade Deres Breve adressere gennem Deres Fuldmsegtig i Kjøbenhavn eller en anden Kjøbmand til Kammererer Harbou.

Det er skammeligt, som De behandles af Regjeringen i Norge. Lad den kun have mit Chifer med Dem; de har ikke en af Deres Depecher til mig — undtagen den bevidste averterede — ei heller dette private Chifer.

Med Laurvigs Amtmandskab har det taget hastig Ende. Kammerjunker Lowzow, som er kommen til Kjøbenhavn, meldte mig, at han efter Ordre gennem Statsraadets 4. Departement af 22. Januar, grundet paa et kongeligt Reskript, havde afleveret Amtmandsforretningerne til Amtmanden over Bratsberg Amt. Formodentlig fordi Regjeringen ikke erkjender de grevelige Rettigheder [Privilegier] at være udtrykkelig forbundne med den s. 138 Kongen af Danmark ved den hemmelige Artikel forbeholdne Eiendomsret til Grevskabet.

Han burde tilvisse have protesteret mod dette Indgreb i de ved Konstitutionen sikrede Rettigheder af nubestaaende Grevskaber Jarlsberg er vist ikke bleven underlagt anden Amtmand.

Men da Lowzow imidlertid havde indsendt Embedsmændenes Ed til Konstitutionen og Kongen, men selv som dansk Embedsmand ei havde aflagt samme, modtog han d. 2. Marts følgende Skrivelse fra Statsraadets 3. Departement:

